

مهدویّت و شکوفایی و بالندگی انسان

«عصر ظهور»، عصر زیبایی ها، نوآوری ها، شکوفایی ها و خیر و خوبی ها است؛ دوران معنویت گرایی، خردورزی و دادگری مطلق است؛ هنگامه رویش و بالندگی روحی و تکامل واقعی است؛ زمان نعمت، رحمت، برکت و پیشرفت است؛ دوران حاکمیت دین، قانون، نظم و عدل است... این تصویر کلی با جزئیات کامل آن در منابع دینی ما ارائه شده و دورنمای آینده را، روشن، منطقی و متعالی جلوه داده است.

تصویر یادشده، نشانگر تغییرات و تحولات گسترده و فراگیر در تمامی عرصه های زندگی و حکایت گر نو شدن، شکوفا گشتن و به اوج رسیدن است. البته «کمال انسان»، با وجود «انسان کامل» و «به دست کمال بخش» او قابل دستیابی است و به همین جهت عصر ظهور، دوران تجلی و تبلور خیرات و زیبایی ها به دست مصلح کل و منجی موعود امام مهدی علیه السلام است.

آینده به نام تو رقم خواهد خورد بر باورمان جمعه قسم خواهد خورد

روزی که بهار با تو آغاز شود نوروز تصنعی به هم خواهد خورد

یکی از ویژگی های بارز و برجسته این عصر، «شکوفایی انسان» است؛ یعنی، رونمایی از همه استعدادها و ظرفیت های وجودی انسان و بازگشایی راه های پیشرفت مادی و معنوی و بهره وری بهینه از نعمت ها و امکانات.

امام مهدی علیه السلام زوایای نامکشوف و ناپیدای انسان را آشکار می کند و گره های کور زندگی مبهم و جاهلانه او را می گشاید. او حقایق و واقعیات حیات بشری را

تبیین کرده و زمینه‌ها و بسترهای رشد و فرارسایی او را مهیا می‌سازد. او به امری عظیم قیام می‌کند و پرده از امور مخفی و مجهول زندگی بر می‌دارد.

ابی سعید خراسانی می‌گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: برای چه ایشان «مهدی» نامیده شده است؟ فرمود: برای اینکه به هر چیزی که مخفی باشد، هدایت می‌شود... قطعاً او به امری عظیم قیام می‌نماید (لأنه یهدی الی کل امر خفی... انه یقوم بامر عظیم).^۱

امام گنج‌های وجودی انسان را آشکار می‌سازد؛ همان گونه که گنج‌های زمین را استخراج می‌کند (یستخرج الكنوز و یفتح مدائن الشرك^۲) و او را با مقام و منزلت واقعی خود آشنا می‌سازد. در واقع انسان‌هایی که از فطرت و سیرت حقیقی و باطنی خود دور شده و صورت غیر انسانی و ناراستی پیدا کرده‌اند، طبق همین صورت رفتار می‌کنند و سیرت الهی و متعالی خود را فراموش کرده‌اند. فاجعه‌بارترین حالت برای آدمی، همین دوری از سیرت و فطرت الهی و گم‌گشتگی و حیرت است. نتیجه این حیرت و صورت‌گزینی غیر انسانی، رفتارهای رذیلانه و غیر فاضله است؛ یعنی، فرو رفتن در جهالت، جنایت، غفلت، ظلمت، حیوانیت و... به همین جهت جامعه انسانی همواره آکنده از ظلم و ستم، فساد و تباهی، تجاوز و حق‌کشی، فقر و احجاف و تشویش و ناامنی است.

تا زمانی که انسان‌ها با یک حرکتی پویا و بنیادین، به شکوفایی سیرت الهی و حقیقی خود نپردازند و به آن حقیقت و ظرفیت وجودی خود باز نگردند، همه این کاستی‌ها و ناراستی‌ها باقی مانده و جامعه بشری همچنان غرق در آلام، اضطراب‌ها و انحراف‌ها خواهد بود. علاوه بر این، با شکوفایی ظرفیت‌ها و توانایی‌های انسان - و به تبع آن ظرفیت‌های طبیعت و...- و آشنایی عمیق او با کرامت و منزلت واقعی و

۱. مجلسی، بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۳۰.

۲. علی بن عیسی اربلی، کشف الغمّة، ج ۲، ص ۴۷۰.

الهی خود، زمینه برون رفت از زندگی مادی و غیر اصیل فراهم شده و بسترهای سیر و سلوک روحی و فکری و حرکت کمال گرایانه او شکل خواهد گرفت.

این گسست از پیشینه غیر انسانی و پیوست به آینده رحمانی و بازگشت به سیرت واقعی، به دست امام مهدی عجل الله تعالی فرجه در عصر ظهور صورت خواهد گرفت.

امام باقر علیه السلام می فرماید: «... یملأ الارض عدلاً و قسطاً و نوراً کما ملئت ظلماً و جوراً و شرّاً»؛ «او زمین را آکنده از عدل، قسط و نور می کند؛ همان گونه که از بیداد، ستم و شر پر شده است» و نیز «یصنع کما صنع رسول الله یهدم ماکان قبله کما هدم رسول الله امر الجاهلیة و یستأنف الاسلام جدیداً بعد ان یهدم ماکان قبله»؛ «[مهدی] بر طبق شیوة رسول خدا رفتار می کند و آنچه از نشانه های گذشته باشد از میان بر می دارد؛ همان گونه که پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم نشانه های جاهلیت را از بین برد. پس از ریشه کن ساختن گذشته [جاهلی]، اسلام را از نو احیا می کند».

می آید و آیه های باران با اوست بوی گل و عطر لاله زاران با اوست
می آید و باغ خشک جان های ملول مشتاق که رمز نوبهاران با اوست

با نگرشی دقیق و اصولی در روایات مربوط به عصر ظهور و حضور مستقیم امام معصوم در جامعه جهانی، می توان ابعاد مختلف بازپروری ظرفیت های وجودی انسان و شکوفایی توانایی ها و استعداد های نهادی او را شناسایی کرد و زمینه های درک و فهم سازوکار اصلاح جامعه بشری و بهسازی رفتارها، گفتارها و پندارهای انسان ها را - با توجه به سیرت الهی و واقعی آنها - فراهم ساخت. ترسیم بسیار دلپذیر و دوست داشتنی از عصر ظهور، مستلزم شناخت هرچه بیشتر نحوه رشد و تعالی انسان ها و زیباسازی روح و روان آنها است. باید گام در مسیری بگذاریم که اشتیاق جان ها و دل ها را برای

۱. نعمانی، الغیبه، ص ۲۴۳.

۲. همان، ص ۲۳۰، ح ۱۳.